

AİLE OKULU PROJESİ

AHLAKİ GELİŞİM

İÇİNDEKİLER

1-Ahlak Nedir? Ahlaki Gelişimin Tanımı

2-İnsan ve Toplum Açısından Ahlaki Gelişimin Önemi

3-Temel Ahlak İlkeleri Nelerdir?

4-Ahlaki İlkeleri Vermede Yöntem ve Teknikler

5-Ahlaki eğitimde Okulun Öğretmenin Rolü

AHLAK NEDİR?

Ahlak: İnsan ilişkilerinde iyi yada kötü, doğru yada yanlış olarak adlandırılan değer yargılarıdır. Kişide huy olarak bilinen doğuştan gelen nitelikleri ve sonradan kazanılan değiştirilebilen özellikleri kapsar. Bu nitelikler toplumun değer, yaşayış ve beklentilerine göre değişebilir. Ama her toplumda mutlaka kabul gören bazı nitelikler vardır. **Bireyde o toplumun normlarına göre** kabul edilen niteliklerin olması **bir kişiyi** güzel ahlaklı olarak değerlendirirken, kabul edilmeyen niteliklere sahip olması onu ahlaki değerlerden yoksun olarak tanıtabilir.

AHLAKİ GELİŞİM

Bireyin toplumun değer yargılarını benimseyerek içinde bulunduğu çevreye uyumunu ve kendi ilke ve değer yargılarını oluŐturmasını amaçlayan bir süreç olarak tanımlanır.

Ahlak gelişimi bireyin topluma karşı nasıl davranması gerektiğinin farkında olmasıdır.

AHLAKİ GELİŞİMİN ÖNEMİ

A-Ahlaki Gelişimin Toplum Açısından Önemi

Ahlak bir toplumda bir arada yaşayan insanların bireyde ‘olumlu ’ya da ‘olumsuz’ olarak nitelen davranışlarıdır.

Bireylerin bir arada düzen içinde yaşayabilmeleri için kişiliklerinin şekillendiği anaokulu yaşlarından itibaren içinde buldukları toplumun hak ve özgürlüklerini öğrenmeleri sağlanmalıdır.Kendi istekleri ve toplumun beklentilerinin çatışmaması için temel hak ve özgürlüklerinin neler olduğu benimsetilmelidir.Tüm bu tutum ve gereksinimleri verirken olumlu örnekler görmesi sağlanmalı ,çocuk ile sağlıklı bir iletişim kurulmalıdır.

Bir arada yaşadığımız insanlara karşı haklarımızın ve bazı görevlerimizin olduğu ahlak gelişiminin bir kısmıdır. İnsanlar, topluma karşı sorumluluk taşıdıklarının bilincinde olmalıdır

Çocuğun kendi ilke ve doğrularını benimsemesini sağlarken aynı zamanda genel değişmez ilkeler, hak, haksızlık, doğru ve yanlış davranışlar gibi kavramlar özümsemeli çevresi tarafından onay gören davranışlar küçük yaşlardan itibaren geliştirilmelidir. Çocuk bu davranışları küçük yaşlardan itibaren doğru bir eğitimle görmeye başlarsa bu nitelikleri kendinde içselleştirmesi ve olumlu bir kişilik geliştirmesi daha kolay olacaktır.

Toplumunu oluşturan kişiler olarak ahlak gelişimine önem vermeli, herkesin hak ve özgürlüklerini, adalet kavramını bildiği, sorumlu ve duyarlı toplum yaratmak için çaba harcamalıyız.

Tüm bu erdemleri bireylere nitelikli bir şekilde kazandırdığımızda toplum refahının , mutluluğunun ve huzurunun da fazlaca oluşacağını unutmamalıyız.

B-Ahlak Gelişiminin İnsan Açısından Önemi

Çocuk gelişimi ve eğitiminde özellikle 0-6 yaşın kritik zamanlar olduğunu bilerek çocuklarımıza kazandırmak istediğimiz davranış ve değerleri bu yaşlardan itibaren vermemiz oldukça önemlidir. Kazanımlarda geç kalındığı zaman çocuk kendinde içselleştirme sürecine giremediği hiçbir değer ve davranışı sergilemeyecektir ya da çok zorlanarak yapacaktır. Bunun için çocuklarımızda empati duygusunu kazandırıp, vicdan gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlamasına yardımcı olup, doğru rol model olarak çocuğa çevresinde gözlemleyeceği doğru örnekler sunmamız gerekir. Söyledikleri ile yaptıkları bir olan insanlarla birlikte yaşayan bireylerde bu değerlerin kolaylıkla kazanılacağı bir gerçektir.

İyi ve kötünün -doğru ile yanlışın net bir şekilde belirtilmesi gerekir.

Çocukların doğru davranışları mutlaka pekiştirilmeli ve yanlış olan davranış uygun şekillerde düzeltilmelidir. Ahlaki eğitimde bireysel çalışmalar asla zorlamayla cezayla verilmemelidir. Bu yaklaşım olumlu tutum geliştirmek yerine ters tepki oluşmasına sebep olacaktır. Yumuşak ve sevecen tutum çocuklarımızın da bize sevgiyle yönelmesini sağlar.

TEMEL AHLAK İLKELERİ

Buna göre dünya genelinde en yaygın ortak ahlaki kurallar;

1. Aileye destek çıkmak,
2. Dahil olunan gruba yardım etmek,
3. İyiliklere karşılık vermek,
4. Cesur olmak,
5. Üstlere saygı göstermek,
6. Kaynakları adil dağıtmak ve
7. Başkalarının mahremiyetine saygı göstermek.

AHLAKİ İLKELERİ VERMEDE YÖNTEM VE TEKNİKLER

1. Anlatım Yöntemi
2. Gezi-Gözlem Yöntemi / Tekniđi
3. Eğitsel Oyun Yöntemi / Tekniđi
4. Drama Yöntemi / Tekniđi
5. Örnek Olay Yöntemi
6. Tartışma Yöntemi
7. Problem Çözme Yöntemi / Tekniđi
8. İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yaklaşımı / Yöntemi
9. Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı / Yöntemi / Tekniđi

5-AHLAKİ EĞİTİMDE OKULUN ÖĞRETMENİN ROLÜ

Ailesinden sonra çocuğun sosyalleştiği ortam okuldur. Ailesinden aldığı eğitimden sonra okulda çocuğun gelişiminin devam etmesi ve üzerine yeni bilgi ,beceri ve davranışların eklenmesi beklenilir.Bu beklentiyi karşılayacak olan kahraman çocuğumuzun öğretmenidir.Öğretmen bu çalışmalarını yaparken çocukların gelişim seviyelerini , istek ve ihtiyaçlarının neler olduğunu bilmesi gerekir.Yapacağı her çalışmada sabırlı sevgi dolu ve olumlu olması gerekir. Söylediklerinden çok yaptıklarınının kopyalanacağını bilince olarak doğru rol model olmalıdır.Geleceğin emanetçisi olan minikleri en güzel şekilde ahlaki değerleri ve tüm dünyada geçerli olan erdemleri öğretmek ayakları yere sağlam basan ,karakterli ,dürüst ,doğru ,temiz ve sevgi dolu nesiller yetiştirmelidir.Öğretmenin bu çalışmalarını okul kuralları ve imkanları ölçüsünde desteklenmeli gereken yardımlar sunulmalıdır.

KAYNAKÇA

1 Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. New York: Free Press.

2 Feather, N. T. (1975). *Values in education and society*. New York: Free Press.

3 Schwartz, S. H. (1992). *Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries*. M. P. Zanna (Der.), *Advances in experimental social psychology* (Cilt 25, s. 1-65) içinde. New York: Academic Press.

4 Schwartz, S. H. (1996). *Value priorities and behavior: Applying a theory of integrated value systems*. C. Seligman, J. M. Olson ve M. P. Zanna (Der.), *The psychology of values: The Ontario symposium*, Cilt 8 (s. 1-24) içinde. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

5 Grusec, J. E. ve Kuczynski, L.(1997). (Der.). *Parenting and children's internalization of values*. New York: John Wiley & Sons.

18Schwartz, S. H., Cieciuch, J., Vecchione, M., Davidov, E., Fischer, R., Beierlein, C., Ramos, A., Verkasalo, M., Lönnqvist, J-E., Demirutku, K., Dirilen-Gumus, O. ve Konty, M. (2012). *Refining the theory of basic individual values*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 103, 663-688.

19Kozan, M. K. ve Ergin, C. (1999). *The influence of intra-cultural value differences on conflict management practices*. *International Journal of Conflict Management*, 10, 249-267.

20Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Türk öğretmenlerinin değer yönelimleri ve Schwartz değer kuramı*. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.

21Demirutku, K. ve Sümer, N. (2010). *Temel değerlerin ölçümü: Portre değerler anketinin Türkçe uyarlaması*. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 17-25.

<https://www.independent.co.uk/life-style>

Independent Türkçe için çeviren: Elvide Demirkol